

VOETNOOT

In ieders tuin een knotwilg

HEEFT Leeuwarden een imago? Volgens de heer R. Yntema, voorzitter van de Leewarder City Club, wel, maar lijdt het gezicht van zijn stad ernstig onder oprukkend onkruid. Weliswaar is hij voor een gifvrije stad (meer vlinders!) maar sinds de gemeenteraad heeft besloten de spuitbussen op te bergen, overweegt de burger of hij niet 'een kapmes' op zijn verlanglijstje moet zetten omdat hij anders de voorkeur niet meer kan bereiken.

Volgens mij heeft Leeuwarden sinds het vertrek van Margaretha Geertruida Zelle, die in Parijs als Mata Hari met exotische sluierdansen triomfen vierde en tussendoor voor de Duitsers spioneerde, niets meer te bieden. Zelf ben ik eens na middernacht in Leeuwarden beland omdat ik in de trein in slaap was gevallen. Ik heb toen nog even voor het station gestaan, maar één blik was genoeg om me het besluit te doen nemen een taxi te bellen en me honderd kilometer zuidwaarts te laten vervoeren.

Dat was dus lang voordat er sprake was van de oprukkende jungle waardoor de Friese hoofdstad volgens een deel der burgerij nu met verloedering en verpaupering wordt bedreigd. Overal groene pieken van meer dan een halve meter hoog, vooral (volgens NRC Handelsblad van 31 juli dat een serieus overzicht gaf van deze burgeroorlog in Friesland) op vluchtheuvels, maar ook langs stoepranden, op fietspaden, bij lantaarnpalen en tussen de tegels. Had ik dat destijds gezien, ik had geen taxi besteld maar was gebleven.

Leeft Louis Le Roy eigenlijk nog? Het leek er in de jaren zeventig op dat die sympathiek doordrammende tekenleraar uit Oranjewoud het gezicht van Nederland zou gaan bepalen. Onkruid bestaat niet, was meen ik een van zijn leuzen, die veel mensen aan het denken zette. In alle kranten verschenen interviews met hem. Hij werd een vertrouwd gezicht op de televisie en hij kreeg zelfs buitenlandse invitatie. De grote promotor van de wil-

de, of desgewenst halfwilde tuin, kreeg opdrachten van gemeenten om de saaie, platgemaaide berm om te toveren in lustoorden met de wilde vegetatie van vroeger. Het paste ook prachtig in de nostalgie naar grootmoeders tijd.

Asociaal

Je ziet ze hier en daar nog wel, die lustoorden waarin wat puin is gestort en veel lupines, theunisbloemen en springbalsemien uitbundig bloeien. "Ha, een Le Roy-tuin!" roept de kenner verheugd. Maar massaal doorgedrongen zijn ze toch niet, want dit is het land gebleven van de gemillimeterde gazons, bewaakt door lange rijen dodelijk saaie afrikaantjes en geraniums, terwijl het onbekommerd opkomen van klaproos en kamille in het oog van de gemiddelde burger voor asociaal staat.

Bij mij sloegen die alternatieve nieuwe tuinboeken geweldig aan. 'Uw tuin als natuurreservaat' van Tone Soper bevat bijvoorbeeld ogenschijnlijk eenvoudige, maar in werkelijkheid spectaculaire tips. Als u niet bang hoeft te zijn voor ruzie met de burens, kweek dan eens een bedje brandnetels, geliefd voedsel voor de rupsen van veel vlinders, oppert Soper. Dat is nu precies wat Yntema van de Leewarder middenstanders (vast in de weer voor zeven stinkende en lawaaiige braderieën per jaar) niet wil: wel vlinders, maar geen brandnetels.

Wat is er misgegaan in Leeuwarden? Ze hadden, zoals Middelburg, de Haarlemmermeer en Maastricht wél hebben gedaan, moeten gaan kijken in Zwolle waar de berm langs de eeuwenoude singels al sinds jaar en dag versierd worden met wilde planten. Daar wordt al vijftien jaar niet meer in het groen gespoten. Ze hadden met gemeentebtenaar Gerard Mostert van de plantsoendienst moeten gaan praten, die er met succes strijd voerde tegen de gifspuit. Mostert kent de burger en die is in Zwolle natuurlijk niet vrijmoediger dan in Leeuwarden.

FOTO MAX MILIKAN

"Je moet," doceert hij, "de burgers natuurlijk wel informeren, anders schrikken ze zich rot. Want de gemiddelde burger is in staat om met een nagelschaartje het laatste grasrietje voor zijn deur weg te knippen. We hadden in Zwolle eerst ook reacties dat men die mooi gemaakte berm zo miste. Nu zijn de meeste mensen blij dat het fluitkruid in de stad terug is. We hebben een tijdje terug een onderzoek gedaan onder de burgerij. Zeventig procent vindt het mooi. Dat

vind ik een heel goed percentage. En vorig jaar hebben we bezoek gehad van de Vlinderstichting, die concludeerde dat hier meer variëteiten voorkomen dan elders. Natuurlijk is het werken met bestrijdingsmiddelen goedkoper, maar je moet wat voor het milieu overhebben en bovendien zijn er manieren om die kosten te drukken en te dekken."

Ik weet niet meer of Le Roy ooit de lof bezong van een stuk verroest ijzer in de tuin. Tony Soper

doet dat wel omdat het, mits 'zorgvuldig geplaatst', een goed tehuis is voor veldmuizen, padden en hazelwormen. Die zorgvuldige plaatsing begrijp ik nog niet goed, maar het valt te proberen.

Een tip van Henk van Halm, gedreven medewerker van het dagblad Trouw, wacht ook al jaren op uitvoering. In 'Tuinieren buiten het boekje' voert hij een pleidooi voor de knotwilg in de tuin waar ze schitterend staan in een wild hoekje met moerasplanten of spiegelend in een vijver.

Zijschot

Je kunt zo'n boom zelf maken door een tweeeenhalf meter lange wilgetak van zo'n vijf centimeter dik zo diep mogelijk te steken in grond die goed vochthoudend moet zijn. Het beste is de tak van een mannelijke wilg die in maart of april (afhankelijk van de temperatuur in het voorjaar) getooid is met goudgele meeldraadkatjes. Van die tak moet - ik volg Van Halm op de voet - steeds alle zijschot worden verwijderd tot een meter of twee hoogte. Dat moet vier jaar lang volgehouden worden en dan moet de inmiddels al flink dikker geworden stam op twee meter worden afgeknot. Gewoon de zaag in alle takken op die hoogte en de kop met alle hogere takken er af. Uit de takknoesten zal zich in het eerstvolgende jaar een ijle pruik vormen, die na drie jaar opnieuw verwijderd wordt door alle takken tot op de kop weg te halen. "Elke drie jaar moet die behandeling herhaald worden en na tien jaar heb je dan een echte knotwilg met een stevige doorgroefde stam en een dikke knoestige kop."

Een heel werk nog, als ik dat zo nog eens nalees en hoe het moet met de burens, die wel bezwaar zullen maken, behandelt de schrijver niet.

Maar mij lijkt het een prachtig beeld: in iedere Hollandse tuin een knotwilg. En in die van Yntema van de Leewarder middenstandsvereniging minstens twee.

IGOR CORNELISSEN